

Journal of Education Studies

Volume 4
Issue 1 February-May 1974

Article 1

1-1-1974

เพื่อครูในอนาคต

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ

Follow this and additional works at: <https://digital.car.chula.ac.th/educujournal>

Part of the [Education Commons](#)

Recommended Citation

นาครทรรพ, ฐะปะนีย์ (1974) "เพื่อครูในอนาคต," *Journal of Education Studies*: Vol. 4: Iss. 1, Article 1.
Available at: <https://digital.car.chula.ac.th/educujournal/vol4/iss1/1>

This Editorial is brought to you for free and open access by Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in Journal of Education Studies by an authorized editor of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

เพื่อครูในอนาคต

ในระยะเปิดภาคการศึกษาใหม่นี้ จะมีนิสิตไปฝึกสอนตามโรงเรียนต่างๆ เป็นจำนวนประมาณ ๓๕๐ คน สำหรับวิชาความรู้และเทคนิคต่างๆ นั้นเป็นที่เข้าใจกันว่า ผู้ที่เรียนไปจากคณะครุศาสตร์แล้วคงจะมีอยู่พอตัว แต่ในด้านอื่นๆ นอกเหนือไปจากวิชาความรู้ นั้น หากนิสิตสนใจวิชาวนควายศึกษาและทำให้เกิดเป็นคุณสมบัติขึ้นในตัวเอง ก็คงจะทำให้ความเป็นครูสมบูรณ์ขึ้นอีก ในทันทีจะขอประมวลสิ่งที่อาจเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่จะเป็นครูในอนาคตอันใกล้มาไว้เป็นแนวพิจารณา

หลักปฏิบัติของครูตามแนวพระพุทธศาสนามีอยู่ ๑ ประการ ดังพระกาลว่า

ปิโย ครู ภวานีโย วตุตา จ วจนกฺขโม

คมฺภีรณฺจ กถิ กตฺตา โน จฎฺฐาเน นีโยชเย

กาลานเป็นหลักซึ่งแสดงคุณสมบัติของผู้สอน^๑ ซึ่งแม้จะมีใช้พุทธะ แต่ถ้าประพฤติปฏิบัติตนตามหลักเหล่านี้ก็จะเป็นผู้อยู่ในเกณฑ์ของผู้สอนที่ดี ซึ่งแปลความว่า

๑. เป็นที่รัก ๒. หนักแน่น ๓. นายก้อย ๔. คอยว่ากล่าว ๕. อดทนต่อถ้อยคำ ๖. อธิบายข้อที่ลึกให้ง่าย ๗. ไม่ชักชวนในอธรรม

๑ นาวาอากาศเอก (พิเศษ) เข้ม ประพัฒน์ทอง : วิชาครูในพระพุทธศาสนา; โรงพิมพ์มิตรไทย กรุงเทพมหานคร

๑. **นীরัก** ตรงกับความหมายของคำว่า ปิโย หมายความว่า มีเสน่ห์ เป็นที่น่ารัก จูงใจให้ศิษย์เข้ามาหา มารับการสอน ข้อนี้คงหมายถึงคุณลักษณะในค่านบุคลิกภาพที่แสดง ออกให้ศิษย์เห็นเป็นเครื่องดึงดูดให้ศิษย์กล้าเข้าใกล้ เพราะครูเป็นผู้ก่อปรต้วยเมตตาคารธรรม

๒. **หนักแน่น** ตรงกับความหมายของคำว่า ครู หนัก หมายถึงธรรมาศัยใจคอที่ หนัก ไม่ปล่อยใจไปตามอารมณ์ โลก โกรธ หลง ส่วน แน่น มีความหมายเน้นไปในทาง วิชาการหรือความรู้ความสามารถ ทั้ง หนัก และ แน่น จึงเป็นคุณสมบัติของครู คือมีธรรมาศัย ใจคอเป็นคนหนักและแน่นหนามั่นคงด้วยความรู้ความสามารถ ครูตา แปลว่า นำเคารพ ผู้ที่นำ เคารพจึงต้องเป็นทั้งผู้หนักและแน่นตามความหมายนี้

๓. **นายก้อย่ง** ตรงกับความหมายของคำ ภวานีโย คือ ครูเป็นผู้ที่ศิษย์จะยกย่อง ได้อย่างเต็มใจไม่มีสิ่งใดลบลมคมใน ส่วนคุณสมบัติที่จะทำให้เกิดเป็น ภวานียะ นั้น ตามหลัก พุทธศาสนากล่าวไว้ว่า มีศีลบริสุทธ์ ๑ มีอาชีพรสิสุทธ์ ๑ มีวิยากรณ์ (ระเบียบ) บริสุทธ์ ๑ มีธรรมเทศนาบริสุทธ์ ๑ และมีญาณทัศณะบริสุทธ์ ๑ บุคคลผู้เป็นครูตามคติ พุทธศาสนาหากประกอบด้วยคุณธรรม ๕ ประการนี้ก็นับว่าสมบุรณ์ด้วยคุณสมบัติ

๔. **คอยว่ากล่าวตักเตือน** ตรงกับความหมายของคำว่า วัตตา การตักเตือนศิษย์ นั้นถือว่าเป็นกรณียะหรือหน้าที่อย่างหนึ่งของครู ผู้เป็นครูบาอาจารย์จะต้องมีหน้าที่ห้ามปราม ศิษย์ไม่ให้กระทำชั่ว เมื่อเห็นศิษย์ประพฤติไม่ดีไม่งามก็ตักเตือนว่ากล่าว แม้กระทั่งลงโทษ ตามควรแก่กรณี ผู้เป็นครูจะต้องปราศจากอคติ ไม่ลำเอียงด้วยประการใด ๆ ทั้งสิ้น เมื่อใคร ผิดก็ต้องว่าไปตามที่ผิด ไม่เลือกที่รักมักที่ชัง

๕. **อดทนต่อถ้อยคำ** ตรงกับความหมายของคำว่า วจนกฺขโม ระหว่างครูกับ ศิษย์อาจมีความขัดแย้งด้วยความไม่เข้าใจกันบ้าง บางทีศิษย์รู้สึกว้าครูเข้มงวดกวดขันเกินไป ศิษย์ก็ฮึดฮัดขัดใจ และอาจพุดจารุนแรงไปบ้างด้วยความโกรธ ครูจะต้องสามารถอดทนต่อ ถ้อยคำล่วงเกินของศิษย์ได้ เพราะว่าการที่ทนไม่ได้นั้นทำให้ความเป็นศิษย์กับครูเสียไป ถ้า ทนได้โดยครูมีทั้งเมตตาคารธรรมและขันติธรรม ครูก็จะสามารถเอาชนะหน้าใจศิษย์ได้ในภายหลัง

๖. **อธิบายขอทลกลขงให้ง่าย** ตรงกับความหมายของคำว่า คมกรั กถิ กตฺตา ข้อนี้ เป็นคุณสมบัติอีกประการหนึ่งที่ครูควรจะมี ครูจะต้องมีความรู้ความเข้าใจต่อแก้ไขเรื่องทีตน สอน ในบทเรียนที่ครูจะบรรยายนั้นบางข้อมีสาระสำคัญลึกลขง ผู้เป็นครูจะต้องทำความเข้าใจใน

ข้อความที่ลึกซึ้งนั้น และสามารถอธิบายให้ศิษย์ของตนเข้าใจแจ่มแจ้งได้ โดยเฉพาะธรรมะในพระพุทธศาสนานั้นมีใจความที่ยากและลึกซึ้ง ดังคำบาลีว่า **คมภีโร ลึกซึ้ง ทุกุทโส** เห็นได้ยาก **อตถกาวจโร** ไม่ใช่สิ่งที่จะหยั่งถึงได้ด้วยตรรกญาณ **ทุรานุโพโธ** ตรัสรู้ตามได้ยาก **ปณฺฑิตเวทนียो** อันบัณฑิตเท่านั้นที่จะพึงทราบแจ้ง ฉะนั้น ในการอบรมสั่งสอนศิษย์ครูจึงต้องสามารถอธิบายปัญหาต่าง ๆ ให้แจ่มกระจ่างแก่ใจศิษย์ได้ จึงจะเป็นที่ยอมรับนับถือของศิษย์

๑. **ไม่ชักชวนในอฐานะ** ตรงกับความหมายของคำ **โน จฏฐาเน นियो** ชเย อฐานะ หมายความว่าเรื่องที่เป็นไปไม่ได้ เรื่องที่ไม่ใช่เหตุ ผู้เป็นครูจะต้องไม่ชักจูงศิษย์ไปในทางเสียหายหรือทางที่ไม่ถูกต้อง เพราะถ้าครูผิดศิษย์ก็พลอยผิดไปด้วย ศิษย์เป็นผู้เยาว์วัยอาจอ่อนต่อโลก และทำผิดเพราะรู้เท่าไม่ถึงการณ์ แม้ครูตั้งตนไว้ให้สมกับฐานะของครูด้วยประการต่าง ๆ ดังกล่าวมาข้างต้นแล้วก็ยังไม่พอ จะต้องประกอบด้วยคุณสมบัติอื่นด้วยจึงจะครบถ้วนบริบูรณ์

คุณสมบัติทั้ง ๗ ข้อนั้น เป็นหลักปฏิบัติสำหรับครูผู้สอนตามแนวทางของพระพุทธศาสนา^๒

การรับทราบในเรื่องเช่นนี้ ถ้ารับไว้อย่างที่เรียกว่า “รู้ไว้ไว้ว่า ใส่บา้แบกหาม” ก็ได้ประโยชน์เพียงเป็นการประดับสติปัญญา แต่ถ้าได้พิจารณาใคร่ครวญเห็นคุณค่าและนำไปปฏิบัติให้ได้ผลดีด้วยก็จะเป็นกุศลทั้งแก่ตัวครูเอง และแก่ศิษย์อีกเป็นจำนวนมาก

ทุกวันนี้เราจะปฏิเสธได้หรือว่า เราไม่ต้องการหลักใจสำหรับจะยึดถือไว้บ้าง เราได้เห็นปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่ไม่น่าจะเกิดแต่ก็ได้เกิดขึ้นแล้วในวงการครู เราผู้เป็นครูจะไม่ช่วยกันปลูกฝังคุณสมบัติอันดีงามไว้ในตัวให้หนักแน่นมั่นคงหรือ เพื่อจะได้มีกำลังใจเข้มแข็ง สามารถเผชิญหน้ากับวิกฤตการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างผู้มีสติ ในขณะที่รอบข้างของเรามีแต่ความสับสนวุ่นวาย อย่างน้อยครูก็จะได้ชื่อว่าเป็นผู้สามารถให้ “ที่พึ่งใจ” แก่ศิษย์ได้ในยามที่ศิษย์ต้องการ

ฐะปะนีย์ นาคกรทรรพ

๒ เก็บความจากเรื่อง “วิชาครูในพระพุทธศาสนา” ของ นาวาอากาศเอก (พิเศษ) เข้ม ประพัฒน์ทอง.